

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ТАВРІЙСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ІНСТИТУТ



**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ГЕ 2.2.01 «Соціологія»

№04 Богослов'я

№ 041 Бакалавр богослов'я.

**Розглянуто та схвалено**

**Вченою радою РО «ВДНЗ «ТХІ»**

**Протокол № 10/5-6 від 20.04.2018 р.**

## 1. Дані про викладача дисципліни

Прізвище, ім'я, по батькові розробника	Недзельський Костянтин Каземирович
Завідуючий кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін ТХІ	Кандидат філософських наук, доцент

## 2. Анотація дисципліни

Вивчення дисципліни «Соціологія» спрямоване на розкриття категоріального апарату соціології, формуванні практичних навичок аналізу соціальних явищ і процесів, проведенні соціологічних досліджень, ґрунтовному вивченні особливостей соціального життя та взаємодії людей між собою й сприяння на цій основі формуванню загальної соціологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до більш ефективного служіння Богові і людям. Навчальна дисципліна «Соціологія» належить до дисциплін за вибором студента.

## 3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань <b>04 Богослов'я</b>	Нормативна	
Загальна кількість годин <b>90 – д. в.</b> <b>75 – з. в.</b>	Спеціальність <b>041 Богослов'я</b>	Рік підготовки	
	Освітня програма <b>Бакалавр богослов'я.</b>	<b>4-й</b>	<b>4-й</b>
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3 год	Рівень вищої освіти: <b>бакалаврський</b>	Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		21 год.	6 год.
		Самостійна робота	
45 год.	63 год.		
		Вид контролю: залік	

## 4. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Метою** викладання навчальної дисципліни «Соціологія» є допомога студентам в опануванні категоріального апарату соціології, формуванні практичних навичок аналізу соціальних явищ і процесів, проведенні соціологічних досліджень, ґрунтовному вивченні особливостей соціального життя та взаємодії людей між собою

й сприяння на цій основі формуванню загальної соціологічної культури та компетентності студентів, їх готовності до більш ефективного служіння Богові і людям.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Соціологія» є:

- розкрити специфіку соціології, як науки про суспільство, її відмінність від інших наук;
- обґрунтувати важливість існуючих теоретичних концепцій класичного та сучасного періодів розвитку соціального знання, показати їх особливості і взаємозв'язок;
- розкрити та пояснити особливості функціонування різних соціальних інститутів, важливість вивчення кожного з них для особистого життя людини;
- усвідомити значення різних спеціальних соціологічних теорій та галузевих соціологій для досягнення якісного отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр християнського керівництва» та їх високої професійної кваліфікації,
- зрозуміти на достатньому рівні суть використання емпіричних методів соціального дослідження для різних сфер життя суспільства, зокрема в галузі соціології релігії
- побачити як Бог діє в історії людського суспільства, й, завдяки цьому, краще зрозуміти Його;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання (компетентностей):

<b>Інтегральна компетентність</b>	Здатність використовувати отримані знання, уміння й навички для власного особистісного зростання та ефективного лідерського служіння.
<b>Загальні компетентності</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу</li> <li>2. Здатність до критичного мислення</li> <li>3. Здатність до самоаналізу</li> <li>4. Здатність до науково обґрунтованої інтерпретації людських відносин та поведінки</li> <li>5. Здатність цінувати та поважати унікальність людської особистості</li> <li>6. Здатність самостійно працювати з літературними джерелами</li> <li>7. Розуміння природи наукових знань та меж їх застосування в практиці християнського керівництва</li> </ol>
<b>Спеціальні</b>	<i>Знати:</i>

<p><b>(фахові, предметні) компетентності</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Основний категорійний та понятійний апарат соціології</li> <li>- Особистість в соціальних взаємодіях, соціальне життя людей</li> <li>- Методологічні принципи та основні методи дослідження соціальних явищ</li> <li>- Сутність та структуру суспільства, його основні інституції</li> <li>- Міждисциплінарний характер соціологічного знання</li> <li>- Історичні та ідейні передумови становлення соціології як науки про суспільство;</li> <li>- Спеціальні та галузеві соціологічні теорії;</li> <li>- Об'єкт і предмет соціології релігії</li> </ul> <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Застосовувати методи соціологічного дослідження для потреб розвитку церкви та вирішення фахових завдань;</li> <li>- Проводити кількісний і якісний аналіз суспільних явищ і процесів на основі емпіричних соціологічних даних;</li> <li>- Давати критичний аналіз сучасних соціологічних теорій з позицій християнського світогляду.</li> </ul>
--	--

### **Міждисциплінарні зв'язки.**

Навчальна дисципліна «Соціологія» є складовою циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Зважаючи на складність предмету соціології, вивчення цієї дисципліни, з одного боку, потребує певних знань, отриманих студентами при вивченні «Філософії», «Історія України», «Логіка», «Психологія», «Історія християнства». В свою чергу знання отримані студентами в рамках даної навчальної дисципліни в подальшому будуть використані при вивченні окремих тем таких навчальних дисциплін як «Стратегічне планування», «Християнська освіта», «Порівняльне богослов'я», «Організація нових церков», «Молодіжне служіння», «Маркетинг», «Фандрейзінг».

## **5. Програма навчальної дисципліни «Соціологія»**

### **Розділ 1. Проблеми теорії та історії соціології**

#### ***Тема 1. Соціологія як наука, її предмет, методи і функції.***

Соціологія та її місце в системі сучасних наук. Об'єкт і предмет соціології. Закони, категорії і методи соціології. Структура і рівні соціологічного знання. Зміст і типологія соціологічних теорій середнього рівня. Основні функції соціології. Зв'язок соціології з іншими суспільними науками. Основні школи та концептуальні напрями сучасної західної соціології. Структурний функціоналізм. Соціологія конфлікту.

Символічний інтеракціонізм. Поняття соціальної взаємодії. Теорія соціокультурної динаміки. Емпірична соціологія та її основні школи.

***Тема 2. Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США та в Україні.***

Історичні, соціальні та ідейні передумови виникнення і розвитку соціології як окремої науки. Основні етапи і напрями американської і західноєвропейської соціології. Розвиток соціології в Росії й Україні. Джерела вітчизняної протосоціології. Соціальна думка України кінця XVI – поч. XVII ст. Соціальна філософія Г. Сковороди. Початки української соціології. Характерні риси розвитку української соціології кінця XIX – поч. XX ст. Соціологія радянського періоду та її криза. Основні напрями розвитку соціології у сучасній Україні.

***Тема 3. Класики соціології та соціології релігії.***

Огюст Конт – засновник соціології. Закон інтелектуальної еволюції. Ієрархія наук. Соціологія як «соціальна фізика». Еволюціоністська соціологія Герберта Спенсера. Сутність еволюції за Спенсером. Органічна аналогія. Фактори соціальних процесів. Карл Маркс і марксистська соціологія. Соціологічний реалізм Еміля Дюркгейма. Розуміюча соціологія Макса Вебера. Класики соціології про вивчення феномену релігії засобами конкретних соціологічних досліджень.

## **Розділ 2. Системний погляд на суспільство**

***Тема 4. Суспільство як соціальна система.***

Еволюція уявлення про суспільство та теорії його походження. Характерні особливості сучасного суспільства. Соціальні інститути суспільства і соціальні організації. Поняття соціальної спільноти. Про поділ німецьким соціологом Ф. Тьоннісом соціальних спільнот на Gemeinschaft (гемайншафт) – сільські общини та Gesellschaft (гезельшафт) – міські індустріальні спільноти. Суспільство як різноманіття соціальних груп. Етнічні спільноти. Форми масової поведінки людей. Типологія соціальних рухів. Групи первинні і вторинні. Мала група.

***Тема 5. Соціальна структура суспільства та соціальна стратифікація.***

Сутність та основні елементи соціальної структури. Соціальні статуси і ролі – головні сполучні елементи соціальної структури суспільства. Основні концепції соціальної структури суспільства. Класова структура суспільства. Теорія соціальної

стратифікації. Соціальна мобільність як індикатор суспільного розвитку.

### ***Тема 6. Релігія і суспільство***

Релігія і соціальні форми її організації. Типи релігійних спільнот. Рутинізація харизми. Релігійна ієрархія. Формування традиції: догматизація віровчення, конфесіоналізація. Церква як соціальний інститут. Церква і секта. Типологія релігійних організацій. Дилема релігійної інституалізації. Релігія і політика. Релігія і економіка. Вплив релігії на соціальну стратифікацію і соціальну мобільність. Релігія і сім'я. Взаємодія релігії як символічної системи з суспільством.

### ***Тема 7. Особистість у системі соціальних зв'язків.***

Соціологічні підходи до вивчення особистості та її місця в суспільстві. Соціологічна структура особистості. Соціалізація особистості. Сутність процесу соціалізації. Характеристика сучасних моделей соціалізації. Зміст основних етапів і стадій процесу соціалізації. Девіація як тип соціальної поведінки. Соціологічні пояснення девіантної поведінки.

## **Розділ 3. Спеціальні соціологічні теорії**

### ***Тема 8. Соціальні конфлікти в суспільстві та шляхи їх розв'язання.***

Поняття соціального конфлікту та передумови його виникнення. Функції соціального конфлікту та його класифікація. Характерні ознаки суб'єктів конфліктних ситуацій. Механізм соціального конфлікту та його стадії. Головні причини й наслідки соціальних конфліктів та методи управління ними. Соціальні конфлікти у сучасному українському суспільстві.

### ***Тема 9. Соціологія сім'ї та молоді.***

Соціологія сім'ї як наука: об'єкт, предмет, сутність та основні категорії. Сім'я як соціальний інститут і як мала соціальна група. Основні функції сім'ї в суспільстві. Стан і тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні. Місце соціології молоді у системі соціологічного знання та у державній молодіжній політиці. Основні поняття і категорії соціології молоді. Стан дослідження молодіжних проблем та необхідність розвитку соціології молоді в Україні.

### ***Тема 10. Соціологія громадської думки й засобів масової комунікації***

Соціологія громадської думки як наука: сутність, виникнення та розвиток. Поняття про об'єкт і суб'єкт громадської думки. Соціологія масової комунікації як

наука: об'єкт, предмет і місце в системі соціологічних знань. Ефективність діяльності ЗМІ й соціологічні методи їх дослідження. Електоральна соціологія як різновид соціології громадської думки. Соціологічне забезпечення виборчих кампаній. Методи і технології соціологічного дослідження і прогнозування поведінки електорату. ЗМІ і проблеми маніпулювання масовою свідомістю електорату.

#### **Розділ 4. Галузеві соціологічні теорії.**

##### ***Тема 11. Соціологія політики і економіки.***

Предмет соціології політики. Галузі соціології політичних відносин. Соціологія політичних рухів і партій. Соціологія держави. Соціологія міжнародних відносин. Соціологія економіки як наука: об'єкт, предметна сфера та функції. Закономірності і характерні риси соціології економіки. Основні напрями соціології економіки. Соціологія економіки і соціологія праці. Особистість в системі соціально-трудоових процесів. Мотивація трудової поведінки.

##### ***Тема 12. Соціологія культури і освіти.***

Предмет соціології культури, її структура та функції. Основні поняття, категорії та сфери соціології культури. Характерні риси елементів, форм та видів культури. Соціологія дозвілля. Сутність і зміст культурної динаміки. Нова соціально-культурна реальність та розвиток національної культури. Соціологія освіти як наука: об'єкт, предмет і сутність її складових. Освіта як інститут соціалізації та самореалізації людини.

##### ***Тема 13. Соціологія релігії як наука***

Соціологія релігії як наука: об'єкт, предмет і методи дослідження. Проблема визначення релігії в контексті суміжних з соціологією галузей соціогуманітарного знання. Виникнення і розвиток соціології релігії. Релігія в соціокультурному контексті. Релігія як соціальний інститут, її еволюційні та організаційні форми. Соціологія релігії і релігієзнавство. Соціологія релігії в Україні.

##### ***Тема 14. Соціологічні теорії релігії***

Загальні основи і різноманіття теоретичних підходів до соціологічної інтерпретації релігії. Релігія і соціальна солідарність згідно з соціологічною інтерпретацією Е.Дюркгайма. Структурно-функціональний аналіз в соціологічних поглядах А.Р. Редкліфф-Брауна та Б. Малиновського. Теорія релігії в системному

функціоналізмі Т. Парсонса. Соціологія Р. Мертона та його критика функціоналізму. М. Вебер про релігію і соціальну зміну. Концепція неоеволюціонізму Т. Парсонса і Р. Белла. Релігія і конфлікт: К. Маркс і сучасні конфліктологічні теорії релігії. Функції релігії.

### ***Тема 15. Секуляризація і майбутнє релігії***

Секуляризація як соціокультурний феномен. М. Вебер про «розчаклування» суспільства. Секулярне суспільство. Секуляризація і «релігійне відродження». Критика статистичного методу як найважливішого доказу процесу послаблення впливу релігії на свідомість людей з одночасною втратою церковними організаціями колишньої соціальної значущості. Теорії секуляризації. Релігійне і світське. Теорії відмирання релігії. Священне в сучасному суспільстві. Сьогоднішні боги.

## **Розділ 5. Методологія і технології соціологічних досліджень**

### ***Тема 16. Програмування та організація дослідження***

Соціологічне дослідження: поняття, функції, види. Програма соціологічного дослідження та її компоненти. Розробка програми конкретно-соціологічного дослідження. Підходи до визначення соціальної проблеми, що підлягає розв'язанню. Мета, об'єкт і предмет, завдання соціологічного дослідження. Вибірка у соціологічному дослідженні: генеральна і вибіркова сукупність.

### ***Тема 17. Методика та техніка соціологічного дослідження***

Основні методи збору первинної соціальної інформації. Роль опитувань у зборі первинної інформації та умови, що впливають на її якість. Види опитувань: анкетування, метод інтерв'ю, метод експертних оцінок. Соціометричне опитування. Аналіз документів і спостереження в соціології. Обробка та аналіз соціальної інформації. Прогнозування соціальних явищ та процесів на основі отриманих результатів.

### ***Тема 18. Конкретно-соціологічні дослідження релігії та релігійності***

Специфіка емпіричного рівня предмету соціології релігії. Релігія як соціокультурний феномен. Практичні прояви релігії як предмет вивчення соціології релігії на емпіричному рівні: стан релігійності, релігійна поведінка та взаємини, релігійні інституції і їх діяльність, форми взаємовідносин релігії і церкви з суспільством та державою. Основні методи дослідження релігії. Анкетування як



основний метод збору первинної інформації у галузі соціології релігії.

## 6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	У тому числі					усього	У тому числі				
		л	с	пр	Сам роб	Інд завд (за наявн.)		л	с	пр	Сам роб	Інд завд (за наявн.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Розділ 1. Проблеми теорії та історії соціології</b>												
Тема 1. Соціологія як наука, її предмет, методи і функції	4	2	2	-	-	-		1	1	3	3	-
Тема 2. Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США та в Україні	4	2	-	-	2	-		0.5	0.5	3	3	-
Тема 3. Класики соціології та соціології релігії.	4	2	-	-	2	-		0.5	0.5	3	3	-
<b>Розділ 2. Системний погляд на суспільство</b>												
Тема 4. Суспільство як соціальна система.	4	2	-	-	2	-		1	1	3	3	-
Тема 5. Соціальна структура суспільства та соціальна стратифікація.	6	2	2	-	2	-		-	-	3	3	-
Тема 6. Релігія і суспільство	4	-	-	-	4	-		1	1	3	3	-
Тема 7. Особистість у системі соціальних зв'язків.	4	-	-	-	4	-		-	-	3	3	-
<b>Розділ 3. Спеціальні соціологічні теорії</b>												
Тема 8. Соціальні конфлікти в суспільстві та шляхи їх розв'язання.	6	2	2	-	2	-		0.5	0.5	3	3	-
Тема 9. Соціологія сім'ї та молоді.	4	2	-	-	2	-		0.5	0.5	3	3	-
Тема 10. Соціологія громадської думки й засобів масової комунікації.	4	2	-	-	2	-		-	-	3	3	-
Тема 11. За вибором студента.	4	-	-	-	-	4		-	-	3	3	-
<b>Розділ 4. Галузеві соціологічні теорії</b>												
Тема 12. Соціологія політики і економіки.	4	-	-	-	4	-		-	-	3	3	-
Тема 13. Соціологія культури і освіти.	8	2	2	-	4	-		-	-	3	3	-
Тема 14. Соціологія релігії як наука.	6	2	2	-	2	-		1	1	3	3	-
Тема 15. Соціологічні теорії релігії.	6	2	2	-	2	-		-	-	3	3	-
Тема 16. Секуляризація і майбутнє релігії.	4	2	-	-	2	-		-	-	3	3	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Розділ 5. Методологія і технології соціологічних досліджень</b>												
Тема 17. Програмування і організація соціологічного дослідження	4	2	-	-	2	-		-	-		3	-
Тема 18. Методика та техніка соціологічного дослідження	6	2	2	-	2	-		-	-		3	-
Тема 19. Конкретно-соціологічні дослідження релігії.	8	2	2	-	4	-		-	-		3	-
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>30</b>	<b>16</b>	<b>-</b>	<b>40</b>	<b>4</b>	<b>75</b>	<b>6</b>	<b>6</b>		<b>63</b>	<b>-</b>

### 7. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.в.	Кількість годин з.в.
1	Соціологія як наука, її предмет, методи і функції	2	+ (семинар)
2	Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США та в Україні	2	
3	Класики соціології та соціології релігії.	2	
4	Суспільство як соціальна система.	2	
5	Соціальна структура суспільства та соціальна стратифікація.	2	+
6	<i>Релігія і суспільство</i>	1	<i>Самостійна*</i>
7	Особистість у системі соціальних зв'язків.	1	<i>Самостійна *</i>
8	Соціальні конфлікти в суспільстві та шляхи їх розв'язання.	1	+
9	Соціологія сім'ї та молоді.	1	
10	Соціологія громадської думки й засобів масової комунікації.	1	
11	<i>Соціологія політики і економіки.</i>	-	<i>Самостійна*</i>
12	Соціологія культури і освіти.	1	+
13	Соціологія релігії як наука.	-	+
14	Соціологічні теорії релігії.	1	+
15	Секуляризація і майбутнє релігії.	1	
16	Програмування і організація соціологічного дослідження.	2	
17	Методика та техніка соціологічного дослідження.	2	+
18	Конкретно-соціологічні дослідження релігії та релігійності	2	+
	<b>Разом</b>	<b>24</b>	<b>6</b>

### 8. Темі семінарських занять

№	Назва теми	Кількість	Кількість
---	------------	-----------	-----------

з/п		ГОДИН Д.В.	ГОДИН З.В.
1	Соціологія як наука, її предмет, методи і функції	2	-
2	Соціальна структура суспільства та соціальна стратифікація.	2	1
3	Соціальні конфлікти в суспільстві та шляхи їх розв'язання.	2	1
4	Соціологія культури і освіти.	2	1
5	Соціологія релігії як наука.	2	1
6	Соціологічні теорії релігії.	2	1
7	Методика та техніка соціологічного дослідження.	2	0.5
8	Конкретно-соціологічні дослідження релігії та релігійності.	2	0.5
	<b>Разом</b>	<b>21</b>	<b>6</b>

### 9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин д.в.	Кількість годин з.в.
1	Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США та в Україні	2	4
2	Класики соціології та соціології релігії.	2	4
3	Суспільство як соціальна система.	2	4
4	Соціальна структура суспільства та соціальна стратифікація.	2	4
5	Релігія і суспільство	4	6
6	Особистість у системі соціальних зв'язків.	4	6
7	Соціальні конфлікти в суспільстві та шляхи їх розв'язання.	2	4
8	Соціологія сім'ї та молоді.	2	4
9	Соціологія громадської думки й засобів масової комунікації.	3	5
10	Соціологія політики і економіки.	4	6
11	Соціологія культури і освіти.	4	4
12	Соціологія релігії як наука.	2	2
13	Соціологічні теорії релігії.	2	2
14	Секуляризація і майбутнє релігії.	2	2
15	Програмування і організація соціологічного дослідження.	2	2
16	Методика та техніка соціологічного дослідження.	2	2
17	Конкретно-соціологічні дослідження релігії та релігійності	4	2
	<b>Разом</b>	<b>45</b>	<b>63</b>

### 10. Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням з курсу «Соціологія» є самостійне опрацювання матеріалу одного із напрямів соціології, які не виносяться на розгляд аудиторних занять та самостійної роботи. Тема роботи обирається студентом самостійно із списку запропонованих: 1. Етносоціологія. 2. Соціологія міста і села. 3.

Гендерна соціологія. 4. Соціологія права. 5. Соціологія і психологія управління. При виконанні цього завдання використовувати підручники з соціології, вказані в основному і додатковому списках літератури. Вимоги до індивідуального завдання та критерії оцінювання містяться в окремих методичних рекомендаціях. За виконання роботи може бути нараховано до 6 балів.

### 11. Види контролю і система накопичення балів

	Види контрольного заходу	Кількість контрольн. заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Виступ на семінарському занятті	11	0-3	0-33
2	Участь у дискусії на семінарському занятті	11	0-1	0-11
3	Перевірка готовності до практичного заняття	8	2	16
3	Виконання практичної роботи	9	1	9
4	Контрольне тестування за вивченим матеріалом 1 та 2 розділів (письмово)	1	25	25
5	Індивідуальне письмове завдання	1	6	6
6	Залік			
	<b>Разом</b>			100

### 12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою / National grade		Мін. бал / Min. marks	Макс. бал/ Max. marks	Шкала ECTS / ECTS grade
недиференційована шкала / undifferentiated grade	диференційована шкала / differentiated grade			
Зараховано / Passed	Відмінно /Excellent	90	100	A
	Добре / Good	82	89	B
		74	81	C
	Задовільно / Satisfactory	64	73	D
60		63	E	
Не зараховано / Fail	Незадовільно / Fail	35	59	Fx
		0	34	F

### 13. Плани семінарських занять

### *Семінар 1*

#### **Тема: Соціологія як наука, її предмет, методи і функції**

##### План

1. Предмет і об'єкт соціології.
2. Соціологія і інші науки про суспільство.
3. Структура соціологічного знання.
4. Функції соціології.

##### **Рекомендована література:**

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 10, 11, 12, 15, 24, 25, 38.

### *Семінар 2*

#### **Тема: Соціальна структура суспільства та соціальна стратифікація.**

##### План

1. Сутність та основні елементи соціальної структури.
2. Основні концепції соціальної структури суспільства.
3. Соціальні статуси і ролі.
4. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.

##### **Рекомендована література:**

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 9, 10, 24, 29, 35.

### *Семінар 3*

#### **Тема: Соціальні конфлікти в суспільстві та шляхи їх розв'язання.**

##### План

1. Поняття соціального конфлікту та передумови його виникнення.
2. Функції соціального конфлікту та його класифікація.
3. Механізм соціального конфлікту та його стадії.
4. Головні причини й наслідки соціальних конфліктів та методи управління ними.

##### **Рекомендована література:**

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 18, 20, 29, 32, 38.

### *Семінар 4*

#### **Тема: Соціологія культури і освіти.**

##### План

1. Предмет соціології культури, її структура та функції.
2. Характерні риси елементів, форм та видів культури.
3. Соціологія освіти як наука: об'єкт, предмет і сутність її складових.
4. Освіта як інститут соціалізації та самореалізації людини.
5. Нова соціально-культурна реальність та розвиток національної культури.

##### **Рекомендована література:**

Основна: 1, 2, 3, 4, 5.

Додаткова: 32, 34

### *Семінар 5*

#### **Тема: Соціологія релігії як наука.**

#### План

1. Соціологія релігії як наука: об'єкт, предмет і методи дослідження.
2. Виникнення і розвиток соціології релігії. Соціологія релігії і релігієзнавство.
3. Релігія як соціальний інститут, її еволюційні та організаційні форми.
4. Основні поняття соціології релігії:

#### **Рекомендована література:**

Основна: 1, 6, 11, 12

Додаткова: 32, 34

#### *Семінар 6*

#### **Тема: Соціологічні теорії релігії.**

#### План

1. Макс Вебер і його внесок у становлення предмету соціології релігії.
2. Соціологічна інтерпретація релігії Е. Дюркгайма.
3. Функціоналізм Т. Парсонса і конфліктологічна теорія релігії К.Маркса.
4. Структурно-функціональний аналіз в соціологічних поглядах А.Р. Редкліфф-Брауна та Б. Малиновського.

#### **Рекомендована література:**

Основна: 1, 6, 11, 12

Додаткова: 32, 34

#### *Семінар 7*

#### **Тема: Методика та техніка соціологічного дослідження.**

#### План

1. Соціологічне дослідження: поняття, функції, види.
2. Основні вимоги до розробки програми соціологічного дослідження.
3. Основні методи збирання соціологічної інформації. Анкетування.
4. Конкретно-соціологічні дослідження релігії та релігійності.
5. Соціометрія та її можливості в галузі соціології релігії.

#### **Рекомендована література:**

Основна: 1, 6, 9, 11, 14

Додаткова: 19, 26, 29, 39, 42, 48

#### *Семінар 8*

#### **Тема: Основні прийоми соціологічного дослідження**

#### План

1. Формування соціологічної вибірки. Типи вибірок.
2. Принципи соціологічних вимірів.
3. Основні практичні прояви релігії та основні методи їх дослідження.
4. Методи обробки та аналіз соціальної інформації. Методи соціологічного прогнозування.

#### **Рекомендована література:**

Основна: 1, 6, 14

Додаткова: 18, 26, 37, 46, 49, 50

### **14.Залікові питання**

1. Соціологія як наука. Об'єкт і предмет соціології.
2. Соціологічні закони і категорії.

3. Структура і функції соціології.
4. “Органічна школа” в соціології Г.Спенсера.
5. “Соціологізм” Е.Дюркгейма.
6. “Розуміюча соціологія” М.Вебера.
7. Теорія функціоналізму: виникнення, розвиток, основні теоретичні положення.
8. Символічний інтеракціонізм.
9. Соціологічна думка України кінця XVI – поч. XX ст
10. Соціологія в Україні у 20-х роках XX ст. – поч. XXI ст.
11. Соціальна структура суспільства та її основні елементи.
12. Соціальні статуси і ролі.
13. Соціально-класова структура суспільства.
14. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.
15. Основні проблеми соціології особистості.
16. Характерні риси особистості та її внутрішня духовна структура.
17. Соціологія молоді як спеціальна соціологічна теорія.
18. Соціальні характеристики молоді, її особливості та специфічні риси.
19. Сім’я як складний соціальний феномен.
20. Структура і функції сім’ї.
21. Тенденції розвитку сімейних відносин в Україні.
22. Етносоціологія та предмет її дослідження.
23. Етнонаціональний розвиток сучасної України: стан, проблеми, перспективи.
24. Поняття культури та її визначення.
25. Основні сфери прояву людської культури та рівні її соціологічного дослідження.
26. Соціальні функції культури.
27. Поняття і категорії соціології політики.
28. Взаємозв’язок політики з культурою і економікою.
29. Основні складові соціології політики.
30. Економічна сфера та її структура.

31. Функції економіки як соціального інституту.
32. Економічні процеси в Україні та їх відображення у масовій свідомості.
33. Соціологія релігії як наука: об'єкт, предмет і методи дослідження.
34. Виникнення і розвиток соціології релігії. Соціологія релігії і релігієзнавство.
35. Релігія як соціальний інститут, її еволюційні та організаційні форми.
36. Соціологія релігії в Україні.
37. Макс Вебер і його внесок у становлення предмету соціології релігії.
38. Соціологічна інтерпретація релігії Е. Дюркгайма.
39. Функціоналізм Т. Парсонса і конфліктологічна теорія релігії К.Маркса.
40. Структурно-функціональний аналіз в соціологічних поглядах А.Р. Редкліфф-Брауна та Б. Малиновського
  
41. Класифікація соціологічних досліджень в залежності від їх мети.
42. Класифікація соціологічних досліджень за множиною охоплення об'єктів дослідження.
43. Класифікація соціологічних досліджень в залежності від статистики або динаміки соціального явища, що вивчається.
44. Загальна характеристика програми соціологічного дослідження.
45. Методологічна частина програми соціологічного дослідження: зміст та характеристика основних категорій.
46. Методична частина програми соціологічного дослідження: зміст та характеристика основних категорій.
47. Етапи проведення соціологічного дослідження.
48. Поняття вибіркової та генеральної сукупності. Репрезентативність дослідження.
49. Методи збирання первинної соціологічної інформації: види та загальна характеристика.

## **15. Література до курсу**

### **Основна**



1. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.Г. Городяненка. – К.: «Академія», 2005. – 560 с.
2. Соціологія: Підручник / За ред. докт. соціол. наук, проф. В.М.Пічі. – 4-е видання, виправлене. – Львів: «Магнолія 2006», 2007. – 278 с.
3. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. 2-е вид. – К.: Каравелла, 2006, - 408 с.
4. Юрій М.Ф. Соціологія – К.: Дакор., 2004. – 552 с.
5. Кравченко А.И. Социология: учеб. – М.: Изд-во Проспект, 2008. – 536 с.
6. Гараджа В.И. Социология религии: Учеб. Пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей. – М., 1996.
7. Соціологія релігії: навч. посібник / В.І. Докаш. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 254 с.

#### **Додаткова**

8. Кравченко А.И. Социология: Учебник для студентов вузов. – М.: «Академический Проект», Издательская корпорация «Логос», 1999. – 382 с.
9. Кравченко А.И. Социология: Общий курс: Учебное пособие для вузов. – М.: Логос, 2000. – 640 с.
10. Социология: Учебник для вузов / А.И. Кравченко, В.Ф. Анурин. – СПб.: Питер, 2004. – 432 с.
11. История буржуазной социологии XIX – нач. XX века. – М.: «Наука», 1979. – 344 с.
12. История буржуазной социологии первой половины XX века. – М.: «Наука», 1979. – 307 с.
13. Прикладная социология: Учебное пособие / Под. ред. Ю.С. Колесникова. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2001. – 320 с.
14. Мистика. Религия. Наука. Классики мирового религиоведения. Антология. / Сост. и общ. Ред. А.Н.Красникова. – М.: Канон +, 1998. – 432 с.
15. Дюркгейм. Социология. Ее предмет, метод, предназначение: Пер. с фр. – М.: Канон, 1995. – 352 с
16. Пірен М.І. Соціологія релігії: Підручник. – К.: «Персонал», 2008. – 344 с.
17. М. Вебер. Избранные произведения / Пер. с нем. – М., 1990. – 808 с.

18. Религия и общество. Хрестоматия по социологии религии. Под. ред. В.И.Гараджи. – М., 1994, ч.1. – 775 с.
19. Ерышев А.А., Лукашевич Н.П. Социология религии: Учеб. пособие. – К.,1999. – 120 с.
20. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії: Навч. посіб. – 2-ге вид., допов. і випр. – К., 2004. – 464 с.
21. Меншинг Г. Сущность и задачи социологии религии // Социология религии: классические подходы. Хрестоматия. – М., 1994. – 271 с.
22. Самыгин С.Н., Нечипуренко В.Н., Полонская И.Н. Религиоведение: социология и психология религии. – Ростов-на-Дону, 1996. – 672 с.
23. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. – К., 1994. – 261 с.
24. Смелзер Н. Социология: Пер. с англ. – М. Феникс, 1994. – 688 с.
25. Зиммель Г. Социология религии // Георг Зиммель. Избранное. Том 1. Философия культуры, - М., 1996. – 670 с.
26. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество. – М., 1992. – 543 с.
27. Захарченко М. В., Погорілий О. І. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). – К., 1993. – 336 с.
28. Как провести социологическое исследование. – М., 1990. – 288 с.
29. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. – Чернівці, 2012. – 448 с.
30. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. 3-е изд., испр. – М.: Омега-Л, 2007. – 567 с.
31. Бабосов Е.М. Прикладная социология: Учебн. пособие. – Мн.: «Тетра Система», 2001. – 496 с.
32. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. Консультант-рецензент Володимир Паніотто. К.: Дух і Літера, 2015. – 380 с.
33. Бутенко И.А. Организация прикладного социологического исследования. – М. : Тривола, 1998 . – 228 с.

34. Бутенко И.А. Какого обращения заслуживают социологические данные? // Социологические исследования. – 2002. – №1. – С. 122-130.
35. Дворецкая Г. В. Социология. Учебн. пособие / К.: КНЭУ, 2002. - 472 с.
36. Горшков М., Шереги Ф. Прикладная социология: Учебное пособие для вузов. – М.: Центр социального прогнозирования, 2003. – С. 178-232.
37. Ельмеев В. Я., Овсянников В.Г. Прикладная социология: Очерки методологии. — 2-е изд., испр. и доп. — СПб ун-тет, 1999. – 296 с.
38. Панина Н.В. Избранные труды по социологии: в трех томах. – Том 1. Вопросы теории, методологии, технологии социологического исследования и профессиональной этики / Сост., ред., вступ. ст. Е.И. Головахи. – К.: Факт, 2008. – 472 с.
39. Паниотто В.И. Качество социологической информации. – Киев, 1986. – 206 с.
40. Ильин Г.Л. Социология и психология управления: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. – М.: «Академия», 2005. – 192 с.
41. Циба В.Т. Соціологія особистості: системний підхід (соціально-психологічний аналіз): Навч. посіб. – К.: МАУП, 2000. – 152 с.
42. Соціологія культури: Навч. посібник. Видання 2-ге, стереотипне // За ред. О.М.Семашка, В.М. Пічі. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2004. – 334 с.
43. Соціологія мистецтва: Навчальний посібник. – 2-ге вид., випр. і доповн. – Львів: «Магнолія плюс», видавець СПД ФО В.М. Піча, 2006. – 244 с.

#### **Довідкова література**

44. Соціологія: терміни, поняття, персоналії. Навч. словник-довідник. За заг. ред. В.М.Пічі. – Львів: «Новий світ-2000», 2004. – 480 с.
45. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. Під заг. ред. В.І.Воловича – К.: Укр. центр духов. культури, 1998. – 736 с.
46. Лоусон Т., Гэррод Д. Социология. А – Я: Словарь-справочник / пер. с англ. К.С.Ткаченко. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2000. – 608 с.
47. Современная западная социология. Словарь. – М., 2000. – 544 с.
48. Учебный социологический словарь. – М., 2001. – 512 с.

**49.** Энциклопедический социологический словарь / Под. общ. ред. Г.В.Осипова. – М., 1995. – 940 с.

### ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

**50.** Вербець В. В. Соціологія : Навч. посібник. [Електронний ресурс] / В. В. Вербець, О. А. Субот, Т. А. Христюк. – К. : Кондор, 2009. – 550 с. – Режим доступу до джерела : [http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya\\_-\\_verbets\\_vv](http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_verbets_vv) – Назва з екрану.

**51.** Герасимчук А. А. Соціологія : Навч. посібник [Електронний ресурс] / А. А. Герасимчук, Ю. І. Палеха, О. М. Шиян. – 4-е вид., випр. й доп. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 246 с. – Режим доступу до джерела : [http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya\\_-\\_gerasimchuk\\_aa](http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_gerasimchuk_aa) – Назва з екрану.

**52.** Гіденс Ентоні. Соціологія [Електронний ресурс] / Гіденс, Ентоні ; Пер. з англ. В. Шовкун, А. Олійник ; Наук. ред. пер. О. Іващенко. – К. : Основи, 1999. – 726 с. – Режим доступу до джерела : [http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya\\_-\\_odens\\_entoni](http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_odens_entoni) – Назва з екрану.

**53.** Горшков М. К., Шереги Ф. Э. Прикладная социология: Методология и методы: интерактивное учебное пособие. – М. : Ин-т социологии РАН, 2011, 1 CD ROM. – Режим доступу до джерела : [http://www.isras.ru/files/File/Prikl\\_Soc\\_full.pdf](http://www.isras.ru/files/File/Prikl_Soc_full.pdf)

**54.** Дворецька Г. В. Соціологія : Навч. посібник. - Вид. 2-ге, перероб. і доп. [Електронний ресурс] / Г. В. Дворецька. – К. : КНЕУ, 2002. – 472 с.– Режим доступу до джерела : <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-67.html> – Назва з екрану.

**55.** Жоль К. К. Соціологія : Навч. посібник. [Електронний ресурс] / К. К. Жоль. – К. : Либідь, 2005. – 440 с. – Режим доступу до джерела : [http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya\\_-\\_zhol\\_kk](http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_zhol_kk) – Назва з екрану.

**56.** Здравомыслов А. Г. Общая социология. Хрестоматия. [Електронний ресурс] / А. Г. Здравомыслов, Н. И. Лапин. – М. : Высш. шк., 2006. – 783 с. – Режим доступу до джерела : [http://mirknig.com/knigi/guman\\_nauki/1181374787-obschaya-sociologiya-hrestomatiya.html](http://mirknig.com/knigi/guman_nauki/1181374787-obschaya-sociologiya-hrestomatiya.html) – Назва з екрану.

**57.** Кузьменко Т. М. Соціологія : : Навч. посібник. [Електронний ресурс] / Т. М. Кузьменко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 320 с. – Режим доступу до

джерела : [http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya\\_-\\_kuzmenko\\_tm](http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_-_kuzmenko_tm) – Назва з екрану.

**58.** Лукашевич М. П. Соціологія праці : Підручник. [Електронний ресурс] / М. П. Лукашевич. – К. : Либідь, 2004. – 440 с. – Режим доступу до джерела : [http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya\\_pratsi\\_-\\_lukashevich\\_mp](http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_pratsi_-_lukashevich_mp) – Назва з екрану.

**59.** Примуш М. В. Загальна соціологія : Навч. посібник. [Електронний ресурс] / М. В. Примуш. – К. : Професіонал, 2004. – 590 с. – Режим доступу до джерела : [http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/zagalna\\_sotsiologiya\\_-\\_primut\\_mv](http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/zagalna_sotsiologiya_-_primut_mv) – Назва з екрану.

**60.** Сірій Є. В. Соціологія : загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : Навчальний посібник [Електронний ресурс] / Є. В. Сірій. – К. : Атіка, 2004. – 480 с. – Режим доступу: [http://pidruchniki.ws/17810409/sotsiologiya/sotsiologiya\\_-\\_siriy\\_yev](http://pidruchniki.ws/17810409/sotsiologiya/sotsiologiya_-_siriy_yev) – Назва з екрану.

**61.** Танчин І. Соціологія : Навч. посібник / І. Танчин. – Львів : УАД, 2005. – 360 с. – Режим доступу : [http://pidruchniki.ws/17810409/sotsiologiya/sotsiologiya\\_-\\_tanchin\\_i3](http://pidruchniki.ws/17810409/sotsiologiya/sotsiologiya_-_tanchin_i3)

**62.** Черняк Е. М. Социология семьи. [Електронний ресурс] / Е. М. Черняк. – М. : ИТК «Дашков и К», 2004. – 238 с. – Режим доступу: <http://mirknig.com/knigi/psihologiya/1181203667-sociologiya-semi.html> – Назва з екрану.

**63.** Шафранов-Куцев Г. Ф. Социология. Электронный ученик. / Г. Ф. Шафранов-Куцев. – Тюмень : Лаборатория мультимедиа ТюГУ, 2007. – 1000 с.

**64.** Юрій М. Ф. Соціологія культури : Навч. посібник. [Електронний ресурс] / М. Ф. Юрій. – К. : Кондор, 2006 – 302 с. – Режим доступу: [http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya\\_kulturi\\_-\\_yuriy\\_mf](http://pidruchniki.ws/15840720/sotsiologiya/sotsiologiya_kulturi_-_yuriy_mf) – Назва з екрану